

Samenwerkingsvaardigheden: een effectief groepslid zijn

Strawberry photo credit: Bennilover, used under a BY-ND 2.0 Creative Commons license

Om in kleine groepen effectief te kunnen functioneren moet je als student aandacht hebben voor zowel het klimaat binnen je groep als het proces waarmee je je taken volbrengt.

Sterke communicatievaardigheden zijn cruciaal voor een gezond klimaat en een effectief proces. Hieronder zijn de basiskenmerken van effectieve communicatoren uitgewerkt, plus tips om je te helpen met het verkrijgen van een gezond groepsklimaat en -proces.

Communicatievaardigheden

Om met succes in groepen te kunnen functioneren, moeten je duidelijk kunnen communiceren op intellectueel en emotioneel niveau. Dit noemen we effectieve communicatoren. Effectieve communicatoren:

- Kunnen hun eigen ideeën uitleggen
- Uiten hun gevoelens op een open maar niet-bedreigende manier
- Luisteren aandachtig naar anderen
- Vragen stellen om andermans ideeën en emoties te verduidelijken
- Voelen aan hoe anderen zich voelen op basis van hun non-verbale communicatie
- Beginnen gesprekken over het groepsklimaat of -proces als zij spanningen voelen opkomen
- Reflecteren op de activiteiten en interacties van hun groep en moedigen andere groepsleden aan dit ook te doen

Regelmatige open communicatie, waarbij groepsleden hun gedachten, ideeën en gevoelens delen, is een must voor succesvol groepswerk. Onuitgesproken veronderstellingen en problemen kunnen zeer destructief zijn voor het productief functioneren van een groep. Als studenten bereid zijn open met elkaar te communiceren, ontstaat een gezond klimaat en kan een effectief proces worden gevolgd.

Vaardigheden voor een gezond groepsklimaat

Om succesvol samen te werken moeten jullie als groepsleden een gevoel van cohesie tonen. Cohesie ontstaat wanneer groepsleden de volgende vaardigheden vertonen:

 <p>Openheid:</p> <p>Groepsleden zijn bereid elkaar te leren kennen, vooral die met verschillende interesses en achtergronden. Zij staan open voor nieuwe ideeën, uiteenlopende standpunten en de verscheidenheid aan personen in de groep. Zij luisteren naar anderen en vragen naar hun ideeën. Zij weten de behoefte aan samenhang binnen een groep in evenwicht te brengen met de behoefte aan individuele expressie.</p>	 <p>Vertrouwen en zelfonthulling:</p> <p>Groepsleden vertrouwen elkaar genoeg om hun eigen ideeën en gevoelens te delen. Een gevoel van wederzijds vertrouwen ontstaat alleen als iedereen bereid is zichzelf bloot te geven en eerlijk maar respectvol te zijn. Het vertrouwen groeit ook naarmate de groepsleden persoonlijke verantwoordelijkheid tonen voor de hun toegewezen taken.</p>
 <p>Steun:</p> <p>Groepsleden tonen steun voor elkaar bij het bereiken van hun doelen. Zij geven blijk van een gevoel van team loyaliteit en moedigen de groep als geheel aan en helpen leden die moeilijkheden ondervinden. Zij zien elkaar niet als concurrenten maar als collega's.</p>	 <p>Respect:</p> <p>Groepsleden communiceren hun mening op een manier die anderen respecteert, met de nadruk op "Wat kunnen we leren?" in plaats van "Wie heeft er schuld?". Zie constructieve feedback in het proces gedeelte voor meer details.</p>

Bijlage A: De 'checklist: Zijn wij een team?' kan ingevuld worden om na te denken over wat goed gaat in de groep maar vooral wat beter kan gaan.

Vaardigheden voor een effectief groepsproces

Naast weten hoe je een gezond groepsklimaat ontwikkelt, moeten jullie als studenten ook weten hoe je moeten functioneren om productief zijn en taken effectief uit te voeren. Een effectief proces ontstaat als jullie deze vaardigheden inzetten:

Individuele verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid: Alle groepsleden zijn het eens over wat er gedaan moet worden en door wie.

- Elke student bepaalt dan wat hij of zij moet doen en neemt de verantwoordelijkheid om de taak of taken te voltooien.
- Zij kunnen verantwoordelijk worden gehouden voor hun taken, en zij houden anderen verantwoordelijk voor hun taken.

Constructieve feedback: Groepsleden kunnen feedback geven en ontvangen over groeps ideeën.

- Feedback geven vereist dat men zich concentreert op ideeën en gedragingen, in plaats van op individuen, dat men zo positief mogelijk is en dat men suggesties doet voor verbetering.
- Feedback ontvangen vereist goed luisteren, verduidelijking vragen als de opmerking onduidelijk is, en openstaan voor verandering en andere ideeën.

Problemen oplossen:

- Groepsleden helpen de groep strategieën te ontwikkelen en te gebruiken die centraal staan in de groepsdoelen. Als zodanig kunnen zij de besluitvorming in de groep vergemakkelijken en productief omgaan met conflicten. In extreme gevallen weten zij wanneer zij de professor moeten benaderen voor extra advies en hulp.

Management en organisatie: Groepsleden weten hoe ze een taak moeten plannen en beheren, hoe ze hun tijd moeten beheren en hoe ze een vergadering moeten leiden.

- Zij zorgen er bijvoorbeeld voor dat de doelstellingen van de vergadering worden vastgesteld, dat een agenda wordt opgesteld en gevolgd, en dat iedereen de kans krijgt om deel te nemen.
- Zij blijven gefocust op de taak en helpen anderen dat ook te doen.

Kennis van rollen: Groepsleden weten welke rollen in een groep kunnen worden vervuld.

- Bv. leider, bemiddelaar, notulist, tijdbewaker, advocaat van de duivel, evaluator en weten voor welke rol(len) zij en anderen het meest geschikt zijn. (*Zie document groepsprestaties maximaliseren voor de rollen*)
- Zij zijn ook bereid hun rollen te wisselen om hun eigen leerervaring en die van anderen te maximaliseren.

This [Creative Commons license](#) lets others remix, tweak, and build upon our work non-commercially, as long as they credit us and indicate if changes were made. For this publication, information was translated to Dutch and adapted to address students explicitly and fit it to the situation of VU Amsterdam. Original source: *Teamwork Skills: Being an Effective Group Member. Centre for Teaching Excellence, University of Waterloo.*

Bijlage B. Effectief groepsproces

- **Basisregels en doelstellingen:**
 - Wat zijn deze in jullie groep?
 - Welke veranderingen in deze regels en doelstellingen zouden de werking van jullie groep kunnen verbeteren?
- **Houden aan de regels:**
 - Hoe wordt iedereen aangemoedigd zich te houden aan de toegewezen taken?
- **Feedback:**
 - In hoeverre volgen jij en de anderen de feedback methode die in de klas zijn uiteengezet?
 - Hoe zouden jij en je groepsleden de manier waarop jullie feedback geven en ontvangen kunnen verbeteren?
- **Reflectie:**
 - In hoeverre reflecteert je groep over de mate waarin de doelen worden bereikt?
 - Hoe zou meer (of minder) discussie over doelen het functioneren van je groep helpen of belemmeren?
- **Beslissingen:**
 - Hoe worden beslissingen in uw groep genomen?
 - Wie is erbij betrokken en op welke manier?
 - Wat was effectief aan de processen die u hebt gebruikt?
 - Hoe kunnen uw besluitvormingsprocessen worden verbeterd?
- **Conflicten:**
 - Wat gebeurt er als een groepslid ontevreden of ongemakkelijk is met een beslissing van de groep?
 - Welke conflicten zijn er binnen de groep ontstaan?
 - Hoe zijn de conflicten opgelost?
 - Welke rol speel jij bij het oplossen van deze conflicten?
 - Wat zou jij (of anderen) kunnen doen om uw groep beter in staat te stellen productief met conflicten om te gaan?
- **Vergaderingen:**
 - Hoe verlopen uw vergaderingen gewoonlijk?
 - Wat is effectief aan het functioneren van de groep tijdens vergaderingen?
 - Welke veranderingen zouden de vergaderingen verbeteren?
- **Rollen:**
 - Wie is naar voren gekomen als de leider in uw groep?
 - Welke andere rollen zie je de teamleden spelen en welke rol(len) speel jezelf?
 - Welke rol heeft je voorkeur en waarom?